

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Kemikalieindustrins egenkontroll

Tillsynskampanj 2006

En rapport från Miljöförvaltningen
Ronny Enmark

Februari 2007

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Projektbeskrivning	3
2.1 Bakgrund	3
2.2 Syfte och mål	3
2.3 Genomförande och metod	3
2.4 Avgränsningar	3
2.5 Deltagare i projektet	3
3. Resultat	4
4. Slutsatser och åtgärder	6

I. Sammanfattning

En tillsynskampanj avseende kemikalieindustrins ”egenkontrollarbete” genomfördes under senhösten 2006. Sammanlagt besöktes sju verksamheter. Huvudsyftet var att inventera hur långt arbetet med systemtillsyn kommit inom en mindre bransch.

Verksamheterna befanns vara små både till storlek samt antalet anställda i produktionen. Flertalet verksamheter bedriver ett traditionellt miljöarbete med produktionen i fokus. Arbetet med övrig miljöpåverkan samt dokumentation och prioriteringar av inventeringar var ofta bristfälligt.

Av resursskäl har verksamheterna problem med att göra riskvärderingar av god kvalitet samt hålla sig ajour med gällande lagkrav.

Verksamheterna kommer även att inspekteras under 2007 för att utreda förekomsten av miljörisiker och eventuell koppling till ovanstående problem.

Förvaltningens förhållningssätt och krav på egenkontrollarbetet gentemot mindre verksamheter bör diskuteras internt inom förvaltningen för att uppnå det effektivaste miljöarbetet.

2. Projektbeskrivning

2.1 Bakgrund

Kemikalieindustrin i Stockholm är en liten bransch och bedömdes som ett lämpligt område för en fördjupad kontroll av egenkontroll/systemtillsyn.

2.2 Syfte och mål

- Att inventera hur långt branschen kommit vad avser egenkontroll.
- Att motivera och stödja verksamheternas arbete med ett systematiserat miljöarbete
- Hitta bakomliggande orsaker till eventuella brister i egenkontrollen
- Kunskapsuppbyggnad på förvaltningen

2.3 Genomförande och metod

Verksamheterna har lokaliserats genom genomgångar av förvaltningens tillsynsregister, telefonkatalogens gula sidor samt kontakt med Stockholm Vatten AB.

Verksamheterna har informerats om projektet skriftligt. Informationen bestod bland annat av de områden som skulle gås igenom på besöket samt att verksamheterna under 2007 skulle få ett traditionellt kontrollbesök. Företagen kontaktades därefter för att komma överens om lämpligt inspektionstillfälle.

Verksamheterna inspekterades, detta tog mellan 1 till 3 timmar. Förutom en genomgång av det interna miljöarbetet lämnades muntlig och skriftlig information om miljöjuridik, miljövänliga transportsystem, energihushållning mm. Verksamheterna fick ett muntligt omdöme om hur långt förvaltningen bedömer att det interna miljöarbetet kommit.

Resultatet av projektet har sammanställts i denna rapport vilken ska tillsändas medverkande företag.

Under slutet av 2007 kommer berörda verksamheter att kontrollbesiktas. Eventuellt kan resultatet ge en indikation på vilken miljöeffekt ett systematiserad och väl dokumenterat miljöarbete har.

2.4 Avgränsning

Alla tillverkande kemikalieindustrier i utredningsfasen omfattades, sju företag. Färg- och läkemedelsindustrin är egna branscher. Dessa samt grossist, lager och detaljistledet omfattades inte av projektet. Under projektets gång har ytterligare två objekt (en plasttillverkare och en ortopedfirma) hittats.

2.5 Deltagare i projektet

Projektet har genomförts av Ronny Enmark på avdelningen Plan och miljö, Miljöförvaltningen.

3. Resultat

AB Prolsfabrik, Bandhagen

Verksamheten består av anmälningspliktig tillverkning av rengöringsmedel satsvis i en egen ägd fastighet. Företaget har en miljöpolicy men saknar certifiering. Tre personer sköter tillverkningen. VD:n har ansvaret för all verksamhet.

Miljöinriktade åtgärder har vidtagits t.ex. energibesparing och recirkulering av förpackningar medan andra områden förbisetts. En samlad bild av verksamhetens miljöbelastning och bedömning var de största miljövinsterna kan göras saknas. Dokumentation och rutinbeskrivningar saknas till stor del.

Brist på resurser och tveksam nyttoeffekt av rutin/dokumentationskraven anges som orsak till ovanstående. Företaget har ambitioner att förbättra systematiken i miljöarbetet.

Verksamheten önskade få konkreta råd samt förmedling av kontakter med verksamheter som haft likartade problem/frågeställningar från förvaltningen.

Stockholms Legofyll, Essingen

Verksamheten består av satsvis legotillverkning av främst schampo och balsam på förpackning. Verksamheten är troligtvis anmälningspliktig, utredning pågår. Verksamheten bedrivs av en person en dag i veckan i bottenvåning på en egen ägd bostadsfastighet.

Företaget saknar miljöpolicy och certifiering.

Verksamhetens miljöarbete består främst av att se till att produktionen ej förorsakar kemikalie eller luktutsläpp till omgivningen, men även energi- och emballagebesparing bedrivs.

En samlad bild av verksamhetens miljöbelastning och bedömning var de största miljövinster kan göras saknas. Dokumentation och rutinbeskrivningar saknas helt.

Verksamheten ansågs sig inte ha någon större nytta av fullständig dokumentation då denna enbart berör en person.

Verksamheten föredrog att förvaltningen skulle arbeta mer stödjande än kontrollerande och kunna lämna praktiska råd/förslag till åtgärder.

Boule Medical AB, Västberga

Verksamheten består av tillverkning av blodanalysutrustning samt anmälningspliktig tillverkning av reagens till denna utrustning. Tillverkningen sker i hyrda industrilokaler som blivit för små och ny lokalisering söks. Verksamheten är ISO 9001 certifierade och har en miljöpolicy som årligen följs upp.

Reagenstillverkning sker av tre anställda. Miljöarbetet delas mellan en processansvarig och en miljömålsansvarig.

Större delen av vad som bör ingå i en systemtillsyn har undersökts av verksamheten. Vad som saknas är en dokumenterad sammanställning och prioritering samt dokumenterat beslut om ansvarsfördelning. Företaget ser positivt på systematiskt arbete via erfarenheter från medicinsk kvalitetsarbete.

Man har fått en ökad förståelse för vidden av miljöaspekter och önskar att förvaltningen kan förmedla konkreta råd samt hjälp med miljöjuridiken.

Olmed Ortopediska, Södermalm

Verksamheten består av anmälningspliktig bearbetning och formning av plast vid ortopedisk protestillverkning mm i hyrda lokaler i anslutning till Södersjukhuset. Verksamheten har en miljöpolicy som till stor del präglats av landstinget. Verksamheten är för närvarande ej certifierad. Företagets vd är ansvarig för allt miljöarbete inkluderande verksamheten på Sankt Görans sjukhus.

Verksamhetens miljöpåverkan är till stora delar känd då utredningar vidtagits vid anmälan under året. Miljöhänsyn/bedömningar/förbättringar sker kontinuerligt ad hoc. Någon systematik vad avser inventering, bedömning och dokumentation av miljöarbete finns inte.

Verksamheten har en del kompetensluckor på miljöområdet och tar därför hjälp av konsulter och landstingets resurser.

Företaget önskar att förvaltningen kan ställa upp som kunskapsbank och tipsare på miljöområdet.

Olmed Ortopediska, Kungsholmen

Verksamheten består av anmälningspliktig bearbetning och formning av plast vid ortopedisk protestillverkning mm i hyrda lokaler i anslutning till Sankt Görans sjukhus. Verksamheten har en miljöpolicy som till stor del präglats av landstinget. Verksamheten är för närvarande ej certifierad. Företagets vd är ansvarigt för allt miljöarbete inkluderande verksamheten på Södersjukhuset.

Verksamheten är ur egenkontrollsynpunkt densamma som den som råder på Södersjukhuset.

Kernfest-Weback AB Älvsjö

Verksamheten består av tillståndspliktig tillverkning av gjuterikemikalier. Tillverkningen sker i hyrda industrilokaler i Älvsjö industriområde. Produktionen sker av tre anställda.

Verksamheten har en miljöpolicy som följs upp årligen.

Miljöarbete har delats så att en person har myndighetskontakterna och miljörapporterna medan en annan svarar för rutinbeskrivningarna i produktionen.

Verksamheten har rutiner, ansvar och vissa miljöutredningar/inventeringar dokumenterade. Man har vidtagit åtgärder på transport- och energisidan förutom mer traditionell miljöverksamhet. För vissa delområden saknas kunskap och en samlad dokumentation om miljöarbetet med prioriteringar finns inte.

Bolaget har annan verksamhet som är certifierad och har insett vinsten med systematiskt miljöarbete men har hitintills saknat resurser .

Verksamheten önskar praktiska råd och hjälp vid bedömningar av miljöförvaltning

Industrigummi AB, Ulvsunda

Verksamheten består av anmälningspliktig tillverkning av tätningssringar av gummi i hyrda lokaler i Ulvsunda Industriområde. Produktion utförs av 10 anställda.

Verksamheten har förutom en miljöpolicy certifierat verksamheten. Miljöarbetet har integrerats i företagets interna ledningssystem. En person är kvalitets- och miljöansvarig. Alla betydande miljörelaterade områden har beaktats, dokumenterats och prioriterats. Ansvarfördelningen är väl dokumenterad. Arbetet som lagts ned bedöms vara föredömligt.

Verksamheten önskar förvaltningen som bollplank vid miljörelaterade frågor.

4. Slutsatser och åtgärder

Branschen har minskat under senare år både med avseende på antal och storlek på företagen. Kvarvarande verksamheter är till stor del lokaliserade till industriområden där omvandling till kontor mm påbörjats.

Ett av sju företag har lyckats med att systematisera och integrera miljöarbetet med övriga verksamhetsarbetet.

Certifiering har i denna bransch medfört en positivt och varaktigt inslag i miljöarbetet.

Flertalet företag har en miljöpolicy som följs upp

Flertalet av verksamheterna bedriver ett aktivt miljöarbete. Arbetet är dock vanligtvis begränsat till tillverkningsprocesserna medan transport, förpacknings-/materialval och fastighetsfrågor hamnat något i skymundan. Prioriterings- och dokumenteringsarbetet är eftersatt.

Små verksamheter anger resursbrist och till viss del kompetensbrist som orsak till varför miljöarbetet/egenkontrollen inte kommit längre. Ansvarig chef har vanligtvis totalansvaret för alla frågor som berör företaget. De verksamheter där ansvaret kunnat delvis delegeras uppvisade bättre dokumentation. Dokumentationskraven anges ofta som särskilt betungande och ifrågasätts då antalet berörda på arbetsplatsen är begränsat.

I vilken omfattning dessa brister i praktiken leder till konkreta miljörisker som exempelvis dålig hantering av kemikalier och avfall, omotiverad utsläppsmängder mm är i dagsläget okänt. Kommande inspektioner av samma verksamheter som är planerad under 2007 kommer att kunna ge vissa indikationer.

Företagen ser miljöförvaltningen som en resurs vad avser rådgivning i miljöarbetet. Man vill ha förslag på åtgärder eller tips på vilka som kan åtgärda problem. Man har även en förståelse för att tvingande åtgärder kan behöva vidtas om konstaterade brister inte åtgärdas.

Förvaltningen bör internt samordna omfattningen och dokumentationskravet vad avser små verksamheter för att hitta rätt nivå på egenkontrollen utan att för den skulle acceptera större miljörisker. Även avvägningen kontrollerande tillsyn mot stödjande bör diskuteras. Vi bör i större omfattning ge konkreta råd/tips till verksamhetsutövare då dessa ofta lägger mer resurser på åtgärder än utredningsarbete.

Att företagen uppskattar tillsynspersonalens besök samt att miljöarbetet generellt uppfattas som betungande av mindre verksamheter bekräftas även i NUTEK:s utredning "Miljö- och arbetsmiljöinsyn i små företag". Lagstiftningen och tillsynen anses som utformad på ett sätt som bättre passar för storföretag än för små företag.